

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан географічного факультету
 /Іван КАЛИНИЧ/
« 30 » червня 2022 року

**СИЛАБУС ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА ТА СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО
В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ГЕОГРАФІЇ**

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.07 Середня освіта (Географія)
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород – 2022

Назва курсу	Національна економіка та світове господарство в шкільному курсі географії
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра фізичної географії та раціонального природокористування
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта/Педагогіка 014 Середня освіта 014.07 Середня освіта (Географія)
Викладачі курсу	Корчинська Жанна Михайлівна
Профайл викладачів	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/geograph-fiz_geo/staff
E-mail	zhanna/korchynska@uzhnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=6991
Мова викладання	Українська
Тривалість курсу	4 кредити ЄКТС / загальна кількість годин – 120 годин
Обсяг курсу	Кількість годин (денна ф.н.): 60 годин – аудиторні заняття (36 години лекційні, 24 годин лабораторних робіт); 60 годин – самостійна робота студента. Кількість годин (заочна ф.н.): 18 годин – аудиторні заняття (10 години лекційні, 8 годин лабораторних робіт); 102 годин – самостійна робота студента.
Формат курсу	Очний. Проведення лекцій, практичних робіт, семінарських занять, консультацій тощо.
Анотація до курсу	Курс «Національна економіка та світове господарство в шкільному курсі географії» займає важливе місце у системі підготовки фахівця-географа, оскільки є дисципліною, що допомагає отримати теоретичні знання та практичні навички з національної економіки України та світового господарства. Основним завданням є отримання теоретичних знань у студентів, в результаті яких у них формується цілісне уявлення про основи національної економіки та світового господарства: основні поняття і терміни, економічні процеси та явища, закони і закономірності, стан, проблеми та перспективи розвитку національної економіки України, її інтеграцію в світове господарство, тенденції економічного розвитку різних країн світу, їх економічні проблеми та шляхи вирішення, тощо.
Ключові слова	Національна економіка, Україна, світове господарство, міжнародна інтеграція, глобалізація, держави світу.

Мета та цілі курсу	Метою навчальної дисципліни «Національна економіка та світове господарство в шкільному курсі географії» є формування у студентів економічного способу мислення, розуміння актуальних тенденцій і проблем розвитку національної економіки України та світового господарства. Основними цілями курсу є формування у студентів цілісних знань про національну економіку України: стан, проблеми та перспективи її розвитку; основні економічні поняття, явища і процеси, причинно-наслідкові зв'язки між ними; інтеграцію України у світову економіку; основні закономірності розвитку світового господарства. Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, компетентності (ЗК) усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя. ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 4. Здатність працювати в команді. ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ФК 1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків. ФК 4. Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання). ФК 7. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду. ПК 3. Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі (світу), материків і океанів, України. ПК 5. Здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів і форм організації життя людей. ПК 6. Здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати й пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства України та свого регіону.
Пререквізити курсу	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з навчальних курсів освітньої програми «Географія»: ОК 1.4 Історія та культура України ОК 1.5 Вища математика з основами математичної статистики ОК 1.10 Основи екології і екологія людини ОК 2.10 Фізична географія і природно-ресурсний потенціал України та методика її навчання ОК 2.11 Основи суспільної географії ОК 2.12 Регіональна економічна і соціальна географія ОК 2.13 Економічна і соціальна географія України та методика її навчання

	ОК 2.14 Географія світового господарства
Очікувані результати навчання	У процесі вивчення навчальної дисципліни студент повинен: Знати: ⇒ базові економічні поняття, терміни, процеси і явища. РН 5, 13, 18; ⇒ історію економіки і відомих економістів. РН 1, 13; ⇒ роль і місце економічної діяльності в розвитку суспільного виробництва. РН 13, 16; ⇒ тенденції розвитку національної економіки. РН 6, 7, 12, 20, 21; ⇒ макроекономічні показники. РН 6, 12, 20, 21; ⇒ державний бюджет. РН 6, 7, 12, 20, 21; ⇒ світове господарство РН 15, 18, 20; ⇒ глобалізація. РН 12, 15, 16, 18, 20; Вміти: ⇒ мислити економічними категоріями при оцінці економічних явищ і процесів оточуючої дійсності. РН 5, 13, 18; ⇒ порівнювати різні економічні погляди та точки зору на суть економічних явищ і робити самостійні висновки. РН 5, 13, 18; ⇒ використати набуті знання у своїй подальшій освіті та на практиці при виконанні своїх особистих, виробничих та громадянських функцій. РН 6, 7, 12, 20, 21; ⇒ аналізувати напрямки розвитку національної економіки. РН 6, 7, 12, 20, 21; ⇒ оцінювати економічну політику держави та світу РН 12, 15, 16, 18, 20.
Навчальні техніки та методи, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Словесні методи – лекція, бесіда, диспут. Наочні методи – виконання практичних робіт, усне опитування на практичних заняттях, ситуаційні завдання прикладного характеру, ілюстрації, демонстрації, презентації, реферати. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності – контроль за самостійною роботою студентів. Інтегровані (універсальні) методи. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності – поточне опитування, модульне контрольне опитування, підсумковий контроль.
Необхідне обладнання	Технічні засоби: дидактичні матеріали (електронний варіант лекцій, комплексні контрольні роботи; презентації тощо); технічні пристрої (мультимедійні апарати, стенди, моделі, Інтернет ресурси) для пред'явлення дидактичного матеріалу; - пакети завдань для модульного та підсумкового контролю; система віртуального навчання «Moodle»; офісні додатки; сервіс Google Meet. Обладнання: атласи, прилади і матеріали Кабінету геології, карти.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Національна економіка та світове господарство в шкільному курсі географії» проводиться двічі на семестр, згідно з розкладом модульних контролів визначених навчальною частиною за робочим навчальним планом в межах годин, які відведені на лабораторні заняття. До виконання модульної роботи допускаються студенти, які виконали усі лабораторні роботи, що передбачені програмою дисципліни. До початку модульної контрольної роботи студенти мають мати поточні підсумкові бали за виконання лабораторних робіт та самостійної роботи. Змістовий модуль № 1 включає виконання 6-ти лабораторних робіт, за якісне виконання і захист яких можна максимально отримати 60 балів; контроль за самостійною роботою відбувається у формі перевірки реферату (максимальна оцінка 10 балів) та написання модульної контрольної роботи

	для виявлення рівня теоретичних та практичних знань, яка максимально оцінюється у 30 балів (три теоретичних питання по 10 балів за кожне). Змістовий модуль № 2 включає виконання 6-ти лабораторних робіт, за виконання і захист яких можна максимально отримати 60 балів; контроль за самостійною роботою відбувається у формі перевірки реферату (максимальна оцінка 10 балів) та написання модульної контрольної роботи (три теоретичні питання) для виявлення рівня теоретичних та практичних знань, яка максимально оцінюється у 30 балів. Перескладання підсумкового модульного контролю студентами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модульного циклу не підвищуються. Студенти, які не були присутні (з поважних причин) також повинні скласти модульну контрольну роботу протягом двох тижнів. Під час другого модульного контролю викладач оголошує загальну кількість балів накопичених студентом. Якщо студент набрав 60 і більше балів, то залік може бути виставлений за результатами підсумкового модульного контролю. Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни. Форма проведення семестрового контролю усна за змістом і структурою питань для підсумкового контролю. Якщо студент за результатами підсумкового модульного контролю набрав 60 і більше балів, а на заліку отримав менше 60 балів, то викладач має право з метою з'ясування повноти оволодіння програмою дисципліни, сформованості умінь та навичок, поставити додаткові питання в межах програми навчальної дисципліни. Підсумкова оцінка з дисципліни визначається викладачем з врахуванням балів, отриманих за відповіді на додаткові питання. Під час відповіді на питання враховується чіткість, логічність і послідовність викладу матеріалу, культура мовлення, уміння аналізувати, порівнювати, робити узагальнення та висновки. Критерії оцінювання зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни й доводяться до відома студентів на першому занятті.
Підсумковий контроль, форма	Залік у формі усної перевірки знань.
Зміст курсу	<i>Змістовий модуль 1. Національна економіка у шкільному курсі географії.</i> Тема 1. Поняття та структура національної економіки. Тема 2. Валовий внутрішній продукт та інші макроекономічні показники (ВВП, ВВП, НД...). Тема 3. Економічне зростання та циклічність економічного розвитку. Тема 4. Зайнятість населення у ринковій економіці. Причини виникнення, види та соціально-економічні наслідки безробіття. Рівень та динаміка безробіття в Україні за роки незалежності. Тема 5. Інфляція як макроекономічне явище: суть, причини виникнення та наслідки. Види інфляції. Взаємозв'язок інфляції та безробіття. Інфляція та способи її регулювання в Україні. Тема 6. Державне регулювання національної економіки. Зміст та завдання грошово-кредитної політики держави. Функції Центрального банку країни. Грошово-кредитна політика в Україні. Тема 7. Податки та їх види. Принципи та способи оподаткування. Тема 8. Державний бюджет та його структура. Основні статті доходів та

	видатків державного бюджету. Тема 9. Бюджетний дефіцит та способи його фінансування. Державний борг в Україні: суть, причини виникнення та наслідки. <i>Змістовий модуль 2. Світове господарство у шкільному курсі географії</i> Тема 1. Суть, структура і сучасні тенденції розвитку світового господарства. Міжнародний поділ праці. Тема 2. Міжнародні економічні відносини, їх основні форми. Міжнародна економічна інтеграція. Тема 3. Міжнародна торгівля, як найдавніший вид МЄВ та її особливості. Тема 4. Світова організація торгівлі та проблеми регулювання торговельних відносин між країнами. Тема 5. Міжнародна валютна система її структура та еволюція. Сутність та структура платіжного балансу країни. Міжнародні валютно-фінансові організації. Співробітництво України з міжнародними валютно-фінансовими організаціями. Тема 6. Міжнародне підприємництво та науково-технічне співробітництво: зміст та основні організаційні форми. Вільні економічні зони. Тема 7. Глобалізація світової економіки: переваги і недоліки. Тема 8. Проблеми та перспективи інтеграції України в глобальну економіку. Тема 9. Сутність та основні види глобальних проблем людства. Напрями та механізми вирішення глобальних проблем.
Література для вивчення дисципліни	Основна література 1. Кокарев І. В. Основи економічної теорії : навч. посібник / І. В. Кокарев. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 100 с. 2. Носова О.В. Національна економіка. Навчальний посібник вид.-во: Центр навчальної літератури 2019 . – 512 с. 3. Таранова Н.Б. Географія світового господарства: навчальний посібник для студентів. Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ, 2019. 108 с. 4. Шаблій О.І. Суспільна географія у двох кн. Книга друга. Проблеми українознавства, регіоналістики і краєзнавства: [Вибрані твори] / Олег Шаблій. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 706 с. Допоміжна література 1. Географія України і світ: довідкове видання / Я. Б. Олійник, П. Г. Шищенко, А. В. Степаненко, П. О. Масляк. 2-ге вид., стер. Київ: Знання, 2008. – 456 с. 2. Економіка зарубіжних країн: навчальний посібник для вузів / Голіков А.П., Дейнека О.Г., Позднякова Л.О., Черномаз П.О. Київ: Центр учбової літератури, 2008. – 463 с. 3. Загной М. О. Основи економічних знань [Текст] : навч. посіб. / М.О. Загной – Київ : [б. в.] 2014. – 335 с. 4. Методика викладання економіки. Збірник кейсів, ситуативних вправ та розвиваючих завдань: навч. посіб./ [О.А. Булавина, І.А. Балягіна, М.А. Богорад та ін.] : за заг.ред. О.А. Булавіної. – К.: КНЕУ, 2010. – 300 с. 5. Мартин О. М. Основи економічної теорії : навчальний посібник / О.М. Мартин, А. І. Харчук. – Львів: ЛДУ БЖД, 2014. – 308 с. 6. Мочерний С. В. Основи економічної теорії : навчальний посібник для студентів вищих навч. закладів / С. В. Мочерний, О. А. Устенко. – 3-те вид., стереот. – К. : Академія, 2009. – 504 с. 7. Національна економіка: метод. рекомендації до вивчення дисципліни для студентів галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Економіка підприємства» денної та заочної форм навчання / уклад. М.В. Шашина – К.: КПІ, 2016. – 51 с.

	8. Основи економічних знань [Текст] : базовий підруч. для студентів ВНЗ неекон. напрямів підгот. / [Павленко А. Ф. та ін. ; за ред. А. Ф. Павленка, В. С. Савчука. Ю. К. Зайцева]. – Харків : Фоліо, 2014. – 762 с. 9. Погорлецкий А.И. Экономика зарубежных стран: Учебник. Второе издание – СПб. : Изд-во Михайлов В.А., 2001 – 492с. 10. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії / О.Г. Топчієв. – О.: Астропринт, 2010. – 560 с. 11. Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії / О.І. Шаблій. – Л.: Вид.центр ЛНУ ім. І.Франка, 2003. – 444 с. 12. Шаблій О.І. Суспільна географія. У двох книгах. Книга перша. Проблеми теорії, історії та методики дослідження / О.І. Шаблій, - Л.: Вид.центр ЛНУ ім. І.Франка, 2015. – 814 с.
Інформаційні ресурси	1. <u>Географія світового господарства з основами економіки</u> : Навчальний посібник : за редакцією Я.Б. Олійника, І.Г. Смирнова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://lgtinfo.com.ua/index.php?view=article&id=148%3A2012-01-21-16-23-44&format=pdf&option=com_content&Itemid=138&lang=uk. 2. Кокарев І. В. Основи економічної теорії : навч. посібник / І. В. Кокарев. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 100 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/5490/1/Посібник%20з%20ОЕТ%20Кокарева%20И.В.%20каф.%20Э%20и%20ИБ%20%281%29.pdf 4. Основи економічної теорії: Підручник / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. – Х.: Право, 2008. – 448 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.pdmu.edu.ua/storage/kf_med/docs/JDsRWHOUngYL1OGO0XUoMe8YDvHbOhZbfwHK7ugy.pdf.
Питання для підсумкового контролю	- Поняття та структура національної економіки - Сутність національної економіки. Суб'єкти макроекономічних відносин. - Сутність та складові сукупного попиту і сукупної пропозиції. Макроекономічна рівновага як фундаментальна проблема економіки. - Валовий внутрішній продукт та інші макроекономічні показники - Валовий внутрішній продукт (ВВП). - Валовий національний продукт (ВНП). - Методика розрахунку ВВП та ВНП. - Номинальний та реальний ВВП. Потенційний та фактичний ВВП. Дефлятор ВВП. - Динаміка ВВП України. - Сутність та методика розрахунку чистого національного продукту (ЧНП), національного доходу (НД), особистого доходу (ОД). - Економічне зростання та циклічність економічного розвитку - Економічне зростання та економічний розвиток. - Екстенсивний та інтенсивний типи економічного зростання. Циклічність як форма руху економіки. Сутність та фази економічного циклу. - Зайнятість населення у ринковій економіці. Причини виникнення та види безробіття. - Визначення рівня безробіття. Фактичний та природний рівні безробіття. - Соціально-економічні наслідки безробіття. Сутність та напрямки державної політики зайнятості. - Рівень та динаміка безробіття в Україні. - Інфляція: сутність та причини виникнення. Показники інфляції.

	19. Види інфляції. Соціальні та економічні наслідки інфляції. 20. Взаємозв'язок інфляції та безробіття. Основні заходи антиінфляційної політики держави. 21. Інфляція та способи її регулювання в Україні. 22. Державне регулювання національної економіки 23. Роль та функції держави в ринковій економіці. 24. Економічна політика держави. 25. Напрямки та методи державного регулювання економіки. 26. Зміст та завдання грошово-кредитної політики держави. 27. Функції Центрального банку країни. 28. Види та інструменти грошово-кредитної політики. 29. Грошово-кредитна політика в Україні. 30. Сутність та основні інструменти бюджетно-податкової політики. 31. Податки та їх види. 32. Принципи та способи оподаткування. 33. Державний бюджет та його структура. 34. Основні статті доходів та видатків державного бюджету. 35. Зв'язок між ставкою оподаткування та надходженнями до державного бюджету. 36. Бюджетний дефіцит та способи його фінансування. 37. Державний борг: сутність, причини виникнення та наслідки. 38. Бюджетно-податкова політика в Україні. 39. Сутність та структура світового господарства. 40. Міжнародний поділ праці. 41. Міжнародні економічні відносини, їх основні форми. 42. Міжнародна економічна інтеграція. 43. Економічні причини виникнення міжнародної торгівлі. 44. Абсолютні та відносні переваги у міжнародній торгівлі. 45. Сутність та структура торговельного балансу. 46. Методи регулювання міжнародної торгівлі. 47. Протекціонізм та лібералізм у зовнішньоторговельній політиці держави. 48. Світова організація торгівлі та проблеми регулювання торговельних відносин між країнами. 49. Міжнародні валютні відносини. 50. Міжнародна валютна система її структура та еволюція. 51. Міжнародна ліквідність, валютний курс та валютні ринки. 52. Сутність та структура платіжного балансу країни. 53. Міжнародні валютно-фінансові організації. 54. Співробітництво України з міжнародними валютно-фінансовими організаціями. 55. Сутність, передумови виникнення та характерні ознаки міжнародного підприємництва. 56. Форми міжнародного підприємництва. Спільні підприємства. Вільні економічні зони. 57. Міжнародне науково-технічне співробітництво: зміст та основні організаційні форми. 58. Міжнародне підприємництво та науково-технічне співробітництво в Україні. 59. Глобалізація економіки як закономірність світогосподарського розвитку. 60. Фактори глобалізації. Форми прояву глобалізації. Суперечливість глобалізації.
--	--

	61. Сутність та основні види глобальних проблем людства. Напрями та механізми вирішення глобальних проблем. 62. Проблеми та перспективи інтеграції України в глобальну економіку.
--	---